

kultur **TRØKK**

NR. 1 :2009 • INFORMASJONSBLAD FRA NORSK KULTURSKOLERÅD

- S:04 MENYEN KLAR TIL KULTURSKOLEDAGENE 2009
- S:07 KULTURSKOLENES KOMPETANSEBEHOV KARTLAGT
- S:09 ALARMERENDE ULIKHETER I KULTURSKOLETILBUDET

FOTO: EGIL HOFSLI

Norsk kulturskoleråds informasjonsblad

Redaktør: Egil Hofslí

Annonseansvarlig: Inntil videre redaktøren

Layout: Guri Jermstad AS

Trykk: GRØSET™

Boken er produsert etter miljøstandardene ISO 14001, EMAS og Svanemerket.

Produksjonen er klimanøytral, CO₂-utslippet er kompensert.

Redaksjon:

Egil Hofslí, redaktør

Telefon: 908 35 229

E-post: egil.hofslí@kulturskoleradet.no

Annonseavdeling:

Inntil videre: Kontakt redaktør for bestilling og andre henvendelser om annonsering

Annonsepriser:

1/1-side, farge: 5090 kr

1/1-side, sv./hv.: 3490 kr

½-side, farge (liggende format): 3390 kr

½-side, sv./hv. (liggende format): 2390 kr

I tillegg tilbyr vi annonser av tre ulike bredder:

Enspaltere: 56 mm

Tospaltere: 118 mm

Trespaltere: 180 mm

Mm-pris (måles etter høyde) for disse: 11 kr

Gode rabatter:

Gis om flere innrykk er aktuelt

Annonsefrist:

14 dager (to uker) før utgivelsesdato

Utgivelser 2009:

Nr. 1: 20.03

Nr. 2: 08.06 Ann.frist: 20.05

Nr. 3: 18.09 Ann.frist: 03.09

Nr. 4: 11.12 Ann.frist: 26.11

Opplag: 5.200

Abonnement:

Bladet distribueres gratis til landets kulturskoler. Alle andre som vil kan også abonnere. Ta kontakt for tilbud

Utgiver:

Norsk kulturskoleråd

Postadresse: 7491 Trondheim

Besøksadresse: Fjordgata 1

Telefon: 73 56 20 00

Telefaks: 73 56 20 01

E-post: post@kulturskoleradet.no

Internettadresse: www.kulturskoleradet.no

:direktøren direkte

En samhandlende organisasjon?

Nå i mars og april måned avvikler alle fylkes- og regionsavdelingene i Norsk kulturskoleråd sine årsmøter. I mange av disse avdelingene er det stor aktivitet. Det arbeides godt for å legge til rette for utvikling av kulturskolene i kommunene. Til tross for iherdig arbeid både regionalt og nasjonalt, har noen kulturskoler blitt hardt rammet av den dårlige økonomien i mange kommuner. Det viser en budsjettundersøkelse foretatt av Norsk kulturskoleråd nylig. Under søkelsen kan du lese mer om på side 9.

Dette betyr at ulikhetene i kulturskoletilbudet fra kommune til kommune øker, både faglig og økonomisk. Med regjeringens strategiplan for kunst og kultur i opplæringen; "Skapende læring", i hånden, er denne rasering av kulturskoletilbudet i enkelte kommuner meget uheldig. I strategiplanen gjør nemlig regjeringen det klart at kulturskolen skal være et ressurscenter for barnehager og skoleverk samt for fritidskulturen.

Jeg stiller meg spørsmålet: Hva kan vi som organisasjon gjøre?

Jeg tror at hele organisasjonen Norsk kulturskoleråd - på kommunalt, regionalt og nasjonalt nivå - må samles om en felles strategi. Vi må bruke organisasjonsapparatet og våre allierte i andre organisasjoner som vi samarbeider med, for å øve påtrykk både mot skoleeiere og nasjonale myndigheter.

Ett av tiltakene som kan bidra til å gjøre organisasjonen enda mer samhandlende, er den utvidelsen av kulturskolekonsulentstillingen som iverksettes fra 1. august i år. I løpet av denne våren og høsten vil sentraladministrasjonen og fylkes- og regionsleddene sammen utarbeide en felles instruks for konsulentene. I denne instruks vil én av oppgavene være å bevisstgjøre skoleeieren på dennes ansvar for kulturskolene, og på hvilken betydning kulturskolen kan ha for kommunens oppvekstmiljø.

kommentator: oddvin vatlestad
direktør i Norsk kulturskoleråd

Mye ugjort i kulturskolelandet

Jeg får stadig bekræftelser på at det er avgjørende å få forskrifter til opplæringslova § 13-6; "Alle kommunar skal aleine eller i samarbeid med andre kommunar ha eit musikk- og kulturskoletilbod til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet elles".

Seinest i Bodø, der årsmøtedelegatar fra kommunene i Nordland debatterte utfordringer for kulturskolene.

Det er nødvendig med et lovfesta rammeverk som sikrer omfang og kvalitetskrav til kommunenes kulturskoler. Forskriftene behøves for å sette retning og framdrift på målet med kulturskolen som det kommunale ressurs- og kompetansesenteret innen kunst- og kulturopplæring. Og - ikke minst; forskrifter er en forutsetning for at vi får etablert statlig tilsyn med kommunenes kulturskoledrift.

At statsråden setter i bestilling arbeidet med forskrifter er en svært viktig sak for Norsk kulturskoleråd. Det er langt til Rom, og det er flere veier dit... og vi søker å finne den beste.

Men kanskje må vi gå manngard, og da er samarbeidet med de store frivillige organisasjonene av stor betydning. Likeså har sentralstyret forventninger til at samhandling med KS skal gi resultater.

For det er slik at vi trenger arbeidsro i kulturskolelandet. Vi har mye ugjort: det er fremdeles slik at "andre kulturfag" er andre kulturfag. Visuell kunst, dans og teater er på ingen måte ferdig etablert i alle kommuner. Utviklingsmodeller og egne kommunale midler er viktige for å prøve ut og gjøre seg erfaringer med ulike metoder og gjennomføringsmodeller.

Og; er vi sikre på at dagens metoder og organisering av musikktilbudene gir best resultat for elevene? Egenmotivasjon hos eleven vet vi er helt avgjørende for framdrift og utvikling. Da er det viktig at våre undervisningsmetoder ikke setter bremse på motivasjonen. Og hvordan står det til med sjangerbredde og samspill? Jo, helt sikkert svært ulikt fra kommune til kommune.

Det er utvilsomt en utfordring for kulturskolene både å ta vare på tradisjoner og håndverkskvaliteter, samtidig som vi møter nye forventninger fra unge. Vi må spørre oss selv, nesten som rumpnissarna i Astrid Lindgrens

"Ronja Röverdotter": "Varför gör vi på detta viset?" Dette trenger kulturskolene arbeidsro for å arbeide med. For mange steder er ressurslekkasje i ledelse og kollegium knyttet til redningsaksjoner og konsekvensanalyser av mulige budsjettnedskjæringer, økning av skolepenger... For noen kulturskoleelever blir nedbygging av undervisningstilbudet realitet. For de fleste er det "bare" stadige skremmeskudd.

Norsk kulturskoleråd setter ressurser inn på å etablere god samhandling med høgskole-Norge, for at det skal tilbys mer treffsikker utdanning og iverksettes forskning på dagens kulturskoler. Vi er gode på kvalifisert synsing, men har få håndfaste forskningsresultater å slå i bordet med. Det fins gode rapporter på viktigheten av estetiske fag knyttet til dannelse av det hele menneske, og den positive påvirkningen dette har for annen læring. Det vi er ute etter nå er å finne ut hvorvidt kulturskoletilbudet er skrudd sammen slik at vi når fram dit vi ønsker.

Det fokuset skal vi holde, parallelt med at det arbeides for forskrifter, og hovedmålet må være: kulturskole for alle.

kommentator: **ingvild aas**
nestleder i Norsk kulturskoleråd

:kunstglimt

Kunstner: Aleksi Kosonen
Alder: 13 år
Skole: Nordkapp kulturskole
Hans kulturskolelærer: Camilla H. Daae-Qvale

:fakta

Lærerens kommentar: Oppgave var å lage selvportrett. Elevene tegnet seg selv ved å se seg i et speil. De ble minnet om å ta hensyn til lys og skygger og prøve ut skravering. Tegneredskap var kull. Vi tegnet på gråpapir grunnet med straksmling.

Jeg valgte denne klassiske oppgaven fordi veldig mange av elevene er opptatt av tegneserietegning. Jeg tenkte at selvportrettering kanskje kan gi litt hjelp på veien med tegneseriene, gjøre det lettere å kunne tegne for eksempel forskjellige karakterer.

foto: camilla h. daae-qvale

Klokskap og klovnestreker

sol: Kulturskoledagene 2009 skal helst være stinn av mening, men det skal være mye moro også. Det skal merkes både innlednings- og avslutningsvis. Per Inge Torkelsen er klar som ankermann, Are Kalvø tar seg av åpningsetappen.

At Kalvø åpner Kulturskoledagene 2009 har vært kjent ei stund. Nå kan Kulturtrøkk fortelle at Per Inge Torkelsen skal avslutte Kulturskoledagene 2009. Det blir trolig både til å le og lære av, og kanskje også til å bli provosert av. Torkelsen kommer iallfall til Kulturskoledagene med kjærlighet til skoleslaget:

– Kulturskolen er en fantastisk institusjon. Delvis fordi den gjør oss oppmerksom på andre verdier enn byer i Belgia og hvem som trefrer ballen. Kulturskolen gjør oss, bevisst og ubevisst, i stand til å oppleve estetisk nytelse som ikke kan måles i meter eller kilo, som sjelden kan måles i kroner og øre, men som gir oss større bredde, dybde og høyde i livskvalitet, sier Per Inge Torkelsen til Kulturtrøkk.

– Jeg har sjøl hatt lite nærkontakt med kulturskolen, men ungene har vært innom og er i dag deilig opptatt av musikk. Jeg har vært så heldig at jeg har fått opplevd mange flotte kulturskoleforestillinger, sier Torkelsen, som sjøl spilte piano i yngre år.

Politiker og klovn

Per Inge Torkelsen (56 år 21. mars) er komiker, forfatter, radiokåsør og selverklært klovn (yrkestittelen i telefonkatalogen). Men han kan mer enn å klovne og skrive og prate morsomt. I 2007 ble han valgt inn i bystyret i Stavanger for Venstre. Han var partiets kandidat nummer 59, men ble kumulert opp til fast plass i bystyret.

utfordrende humorist: Per Inge Torkelsen har ei skarp og vittig tunge. 18. september kan du oppleve ham på Kulturskoledagene 2009.

foto: privat

Torkelsen er utdannet adjunkt, men best kjent som humorist. Han har jobbet som postmann, skraphandler, illusjonist og har sågar vært norgesmester i tryllekunst. Han holder foredrag for bedrifter og er en engasjert debattant.

28 000 tegneserier

Torkelsen eier en av landets største tegneseriesamlinger; over 28 000 hefter. Han er også kjent for bøker som "Den store stygge idrettsboka", "Den store norske begravellesboka" og "Den store, stygge eldreboka", alle utgitt på Samlaget. Han har hatt suksess også innen revy og teater.

Torkelsen har moret mange med sine elleville utspill, men også såret en del, noe han har fått svi for både fysisk og økonomisk ved enkelte anledninger.

Kalvø innleder

Forfatter. Humorist. NRK-programleder. Satiriker. Dagsavisen-spaltist. Skuespiller. Han har mange yrkesroller; Are Kalvø, som holder åpningsforedraget på Kulturskoledagene 2009. Les mer om ham i portrettintervjuet på sidene 22-23.

tekst: egil hofslø

øystein baadsvik: Bidrar både med kurs og kunstnerisk innslag. foto: eirik børseth

bertil palmar johansen: Foredrag om komposisjon. foto: privat

anna roos: Kurser innen visuelle kunsthøgskolen. foto: alain fassotte

Hva skal du velge...

sola: Are Kalvø og Per Inge Torkelsen er toppnavnene alle deltakerne på Kulturskoledagene 2009 vil få med seg. Men utenom disse innlednings- og avslutningsforedrag er det mange andre kurs og foredrag av høy kvalitet å velge seg for deltakerne.

For til Kulturskoledagene i Sola 17. og 18. september har Norsk kulturskoleråd lagt ned et grundig arbeid for å finne nye ess hva gjelder både kompetansebesittelse og pedagogiske ferdigheter til å dele denne kompetansen med Kulturskoledagenes deltakere.

Omfangsrik meny igjen

Nok en gang har deltakerne på Kulturskoledagene en svært omfangsrik meny å plukke sine kurs- og foredragsønsker fra. Åtte parallelle kursrekker/sesjoner fins. Innen musikk er det sågar hele tre kursrekker. Den øvrige menyen består av kurs innen teater, visuell kunst, dans, skapende skriving og ledelse.

Langt fra alle foredragsholdere var i boks da Kulturtrøkk hadde deadline 5. mars. Mange veldig anerkjente kurs- og foredragsholdere var så godt som klare, så følg med på www.kulturskoleradet.no for oppdatering på dette. Endelig program med påmeldingsskjema foreligger og sendes ut i uke 16, altså medio april.

Påmeldingsfrist for Kulturskoledagene 2009 er 5. juni.

Litt av menyen

Her er de kurs- og foredragsholderne som var klare ved Kulturtrøkk deadline:

Ledelse

- Einar Øverenget: "Dannelse av et menneske. Om verdier og etikk"
- Einar Øverenget: Kommunikasjon og yringskultur. Hvordan fungere sammen"

Musikk

- Øystein Baadsvik: "Musikkformidling"
- Bertil Palmar Johansen: "Komposisjon"
- Roy Skog
- Stig Roar Wigestrang: "Gehørbasert opplæring"
- Wenche Waagen
- Tor Ytredal: "Improvisasjon"

Skapende skriving

- Are Kalvø: "Frå innfall til tekst"

- Kjersti Wold: "Å få fart i blyanter og tastatur - om inspirasjon og kreativ skriving"
- Kjersti Wold: "Tekst på tvers - om samarbeid mellom skriveverksted og andre uttrykksformer"

Teater

- Bjørn Ravn Carlsen: "Regi for barn/ ungdom kontra regi for voksne"
- Norunn Fletcher: "Maskespill - et eget univers!"
- Heidi Strand Harboe: "Skapende skriving i kulturskolen"
- Henrik Årdal

Visuelle kunsthøgskolen

- Aase-Hilde Brekke: "Billedkunst, rom, performance"
- Sabina Jacobsen
- Arne Nøst
- Anna Roos: "High Response 2 - Stavanger sampling"

tekst: egil hofslø

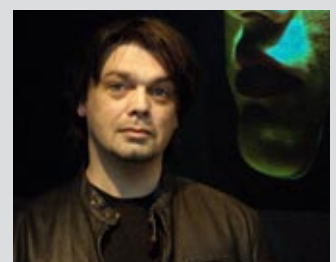
einar øverenget: Kurser i ledelse. foto: egil hofslø

kjersti wold: Kurser i skriving. foto: espen tollefsen

norunn fletcher: Kurser i teater. foto: privat

arne nøst: Kurser i visuelle kunsthøgskolen. foto: espen valvik haraldsen

samspill over grenser: Norske og afrikanske musikere fikk det til å klinge på lag.

salig blanding: Livlig på scenen.

Flere får oppleve Umoja og Afrika

maputo: Nye norske kulturskoleelever og -lærere får kommende høst muligheten til å oppleve Umoja-programmet og få en førstegradsopplevelse av afrikansk kultur. Norsk kulturskoleråd utlyser totalt 400.000 kroner til norsk campdeltakelse.

Utlysningen skjer innen kort tid – trolig før månedsskiftet mars/april. Følg med på www.kulturskoleradet.no.

Sentralstyret i Norsk kulturskoleråd har vedtatt at det skal utlyses separate midler til UMOJA-camp på inntil 400 000 kroner. Nye søkerkommuner skal prioriteres for deltakelse på årets Umoja-camp. Egenandelen til deltakelse og midler fra kulturskolerådet skal være like stor. Søknaden skal inneholde en plan for spredning og forankring.

Vellykket camp

Sist år fikk 47 elever og lærere fra 11 norske kulturskoler delta på en Umoja-camp i Mosambik i november/desember. Fagkoordinator i musikk hos Norsk kulturskoleråd; Bård Hestnes, deltok også og kan rapportere om en norsk tropp som viste stor skaper- og opplevelsesglede.

Fjorårets Umoja-camp var lagt til Mosambiks hovedstad Maputo, en hyppig brukt arena for Umoja-programmet. På leirområdet Kaya Kwanga arbeidet og

bodde de norske deltakerne sammen med ungdommer fra Mosambik, Sør-Afrika og Zimbabwe i en snau ukes tid. Sammen laget de blant annet en forestilling som ble framført for et begeistret publikum. Like viktig som selve forestillingen var nok prosessen med å lage noe sammen med ungdom med en helt annen kulturell bakgrunn og fra helt andre sosiale forhold enn det en selv kommer fra.

De utvalgte i 2008

Elverum kulturskole (Hedmark), Hvaler kulturskole (Østfold), Kulturskolen i Gjemnes og Nesset (Møre og Romsdal), Mandal kulturskole (Vest-Agder), Sel kulturskole (Oppland), Selbu kulturskole (Sør-Trøndelag), Skedsmo musikk- og kulturskole (Akershus), Skien kulturskole (Telemark), Steinkjer kommunale kulturskole (Nord-Trøndelag), Søgne kulturskole (Vest-Agder), Åmli musikk- og kulturskole (Aust-Agder).

tekst: egil hofsli
foto: bård hestnes

Umoja

- Utviklingsprogrammet "Umoja - Cultural Flying Carpet" er et samarbeid mellom Utenriksdepartementet v/ Norad og Norsk kulturskoleråd. Departementet betaler, kulturskoleråd har regien
- Formålet med Umoja-programmet har primært vært kulturutveksling, der målet også er å bidra til utvikling både av lokalsamfunn, involverte institusjoner og øke deltakernes egen, kulturelle bevissthet
- To Umoja-program er i gang per 2009: Umoja - Sydlige Afrika: Involverer kulturskoler og kulturinstitusjoner i Mosambik, Sør-Afrika, Zimbabwe og Norge. Umoja - Østlige Afrika: Involverer kulturinstitusjoner i Etiopia, Kenya, Tanzania og Norge

- Norsk kulturskoleråd utlyser denne våren nye midler for kulturskoler som ønsker å delta på en Umoja-camp kommende høst. Følg med på www.kulturskoleradet.no

:fakta

Kompetansebehov kartlagt i kulturskolen

trondheim: Kulturskoleledere ønsker seg mer kompetanse i faglig utviklingsarbeid samt pedagoger med mer samspill- og direksjonskompetanse og generelt mer allsidig kompetanse.

Dette er hva som topper de to "ønskelistene" en kan sette opp basert på resultatene fra en kartlegging Norsk kulturskoleråd har gjennomført om kompetansebehov i norske kulturskoler.

Undersøkelsen har kulturskolerådet gjennomført med bakgrunn i Kunnskapsdepartementets strategiplan "Skapende læring", Stortingsmelding nr. 31 (2007-2008), "Kvalitet i skolen", og en nylig inngått samarbeidsavtale med Norges musikkhøgskole.

Behov i femårsperspektiv

– Målet med kartleggingen er å få vite hvilke kompetansebehov kommunene har i et femårsperspektiv. Dette for å kunne legge til rette for grunn-, etter- og videreutdanning for kulturskoleansatte i samarbeid med høgskolesystemet, sier rådgiver Merete Wilhelmsen i Norsk kulturskoleråd, som har ledet kartleggingsarbeidet. Norge musikkhøgskole og Norsk kulturskoleråd arbeider for tida med å skreddersy et eget kulturfaglig lederprogram for kulturskoleledere.

I alt kom det inn 105 svar fra kulturskoleledere som til sammen talte på vegne av 129 kommuner. – Det gir oss en god pekepinn på hva kommunene selv mener at de trenger, basert på rektorenes oppfatning. Kanskje vil en oppfølging rettet inn mot lærerne også gi interessante funn. Doktorgradsstipendiat Elin Angelo Aalberg vil gjøre en slik undersøkelse som del av sin avhandling, sier Merete Wilhelmsen.

Ledernes egne behov

Slik kulturskolelederne som har svart i undersøkelsen ser sin egen situasjon, så svarer nærmere 95 prosent at de kjenner behov for å styrke lederkompetansen ved

sin skole innen faglig utviklingsarbeid. Det kan være økt kompetanse innen ulike felt som det å etablere kulturskolen som ressurscenter, å ta skrittet fullt ut fra musikk- til kulturskole, å lede prosjekter, å lage gode modeller for samarbeid med grunnskole/SFO/barnehage og planlegge produksjoner.

Organisering og ledelse samt administrasjon er andre ledelsesområder som over halvparten av lederne trekker fram som områder de har behov for mer kompetanse i de nærmeste årene.

Ledernes pedagogbehov

Når så lederne skal sette opp de kompetansebehov de ser i sine pedagogrekker, da kommer behovet om mer kompetanse når det gjelder samspilledelse/direksjon/grupeundersving på topp. Sammen med behovet om pedagoger med allsidig og bred kompetanse. Lederne uttrykker at de behøver pedagoger som behersker flere ulike instrumenter og fag, sjangre og repertoar og undervisningstyper.

Andre behov som går igjen er behovet for pedagoger som er gode på å samarbeide med andre skoleslag, SFO, barnehage, andre kommunale kulturetater, Den kulturelle skolesekken og andre kulturaktører i kommunen. Og over halvparten av besvarelsene uttrykker også behov for

nyttig pekepinn: – Denne kartleggingen gir oss en god pekepinn på hva kommunenes kompetansebehov innen kulturskolen, sier rådgiver Merete Wilhelmsen i Norsk kulturskoleråd.

kompetanse innen produksjon og prosjektledelse.

Nesten alle kommuner uttrykker behov for kompetanse innen kulturskolens nyere fag. Flest uttrykker kompetansebehov innen visuelle kunsthøgskole, deretter følger dans, drama/teater, musikk for de yngste og musikkteknologi.

Resultatet av kartleggingen fins på

www.kulturskoleradet.no

>dokumentsamling >

Kompetansebehov kulturskolene 2009.

tekst og foto: egil hofslis

Vårnyhet: Idébok i skapende skriving

skien: Nå får de som jobber innen et av de nyere kulturskolefagene nyttig drahjelp fra Norsk kulturskoleråd. En idébok i skapende skriving lanseres i vår.

Tidligere har Norsk kulturskoleråd utgitt "Idébok for visuelle kunstfag" (2007). Tilsvarende bok for skapende skriving blir annerledes oppbygd, og mer som en håndbok å regne. Boka forfattes av Kjersti Wold, som har mangeårig erfaring som både forfatter og pedagog i skrivefaget.

Wold har holdt flere hundre skrivekurs for barn og unge, og er sammen med Gro Dahle trolig den forfatteren her i landet som har reist mest rundt og undervist i

skapende skriving. Sammen har de to også utgitt to fagbøker om emnet.

– Jeg finner det veldig motiverende å lage ei bok som dette, som forhåpentligvis bidrar til at det de som underviser i skapende skriving i kulturskolen får et godt hjelpemiddel til å gjøre en enda bedre jobb, sier Wold.

Wold er utdannet innen litteratur fra universitetet i Århus, og har gått forfatterstudiet i Bø. Der har hun også

undervist senere. Wold er også tilknyttet Norsk Barnebok Institutt som veileder. I idéboka henvender seg både til læreren og eleven. – Håpet er at oppgavene er klare, konsise og så inspirasjonsbringende at elevene straks griper pennen og legger på skrivesprang, sier Wold.

Holde læreren i hånda

– Jeg har også tenkt at denne boka skal leie en uerfaren lærer gjennom skoleåret. Læreren skal føle at hun blir holdt i hånda, og at boka gir nok råd, tips, henvisninger og praktiske oppgaver til at vedkommende har stoff nok til minst ett år, sier Wold.

Hun presiserer at når det gjelder all formidling, er det grunnleggende at læreren gjør stoffet til sitt eget. "Idébok for skapende skriving" skal således både gi påfyll, kunnskap og stimulere læreren til å gjøre ting på sin egen måte.

– Dette er et morsomt og givende oppdrag, en oppsummering av nesten 20 års arbeid som pedagog innen kreativ skriving. Jeg koser meg mens jeg skriver, og rett som det er tenker jeg; søren også, at jeg ikke har tid til å "besvare" oppgavene jeg selv har funnet på. He he! Det må enten bety at jeg er en utrolig ukritisk og lettlurt person eller, slik jeg håper; at jeg har drysset en pose med inspirasjonsfrø over oppgavene og at det får skrivelysten til å blomstre, sier Kjersti Wold.

Norsk kulturskoleråds fagkoordinator i skapende skriving; Hilde Roald Bern, lover at bokprisen blir lav selv om kvaliteten blir høy. Følg med på www.kulturskoleradet.no for å se når boka er klar for salg og hvordan du kan bestille den.

forfatter idébok: Kjersti Wold forfatter idéboka i skapende skriving som Norsk kulturskoleråd utgir.

tekst: egil hofslie
foto: fredrik pedersen

Mye verre for noen – bra for de fleste

trondheim: Forskjellen mellom kulturskoletilbudene i kommunene er økende. Dramatiske budsjettkutt rammer enkelte kulturskoler knallhardt.

Mens et flertall av skolene fortsatt har økonomi til å gi gode undervisningstilbud er det beinhard krise hos noen. Det viser en spørreundersøkelse Norsk kulturskoleråd har gjennomført blant norske kulturskoleledere i rådets medlemskommuner etter den kommunale budsjettbehandlingen for 2009. Kulturskoleledere i 283 kommuner svarte på spørsmålene kulturskolerådet sendte ut.

– Bekymringsfull forskjell

Resultatene fra undersøkelsen uroer styreleder Aase Sætran (**bildet**) i Norsk kulturskoleråd kraftig:

– Mange kommuner gjør en flott jobb og gir kulturskolen gode rammevilkår samtidig som de klarer å holde skolepengene på et lavt nivå. Men dagens stramme kommuneøkonomi

gjør at vi dessverre også ser eksempler på det motsatte. Jeg er redd for at de høye skolepengene i en del kulturskoler stenger barn ute fra muligheten til å delta i kulturelle aktiviteter og dermed skaper større sosiale forskjeller, sier Sætran og fortsetter:

– Samtidig er det bekymringsfullt at forskjellen mellom kommunene øker, både når det gjelder skolepenger og bredde i tilbudet.

Dårlig eller svært dårlig for én av fire

Hver fjerde kulturskoleleder karakteriserer budsjettsituasjonen i egen skole som dårlig eller svært dårlig. Like mange sier situasjonen er god eller svært god. Halvparten av lederne sier budsjettsituasjonen er akseptabel.

ulikhetene større: noen norske kulturskoler opplever beinhard tider hva gjelder økonomi, og da blir framtida usikker både for elever og ansatte.

foto: sxc

Undersøkelsen viser at antallet kommuner med 3000 kroner eller mer som høyeste sats for en elevplass per år forventes å bli mer enn doblet fra 2008 til 2010.

Høyeste sats i 2008 var Lørenskog kulturskoles 3520 kroner. I 2009 vil Bærum musikk- og kulturskole overta denne veldig lite attraktive tetposisjonen med 4000 kr. Og i 2010 vil trolig Strand kulturskole bykse helt opp på toppen med 5760 kroner. I allfall ser det slik ut i kommunens vedtatte langtidsbudsjett.

Fjerner søskenmoderasjon og friplassordninger

De veldig dårlige tidene hos enkelte kulturskoler medfører også at spesielle

tilbud til familier med mange barn eller økonomisk vanskeligstilte familier forsvinner. 14 prosent av kulturskolene har fjernet ordningen med søskenmoderasjon. 10 prosent har avviklet sin friplassordning.

Hele undersøkelsen kan du se på www.kulturskoleradet.no > Dokumentsamling > Budsjett rapport kulturskolene 2009.

På sidene 10-13 fokuserer vi to kulturskoler som er hardt rammet av skral kommuneøkonomi.

tekst og foto: egil hofsl

200 barn kan miste kulturskoleplassen

vestnes: Et kommunalt budsjettkutt på 1,1 millioner kroner har tvunget Vestnes kulturskule til å gjøre drastiske grep. Ni lærere er oppsagt, og rundt 200 elever står i fare for å miste kulturskoletilbudet.

– Dette er en direkte konsekvens av det kommunale vedtaket som ble gjort i fjor sommer, sier en fortvilt Elsa Rypdal, rektor ved Vestnes kulturskule.

Kulturskolen ble pålagt å kutte 900 000 kroner i budsjettet sitt, i tillegg kommer et kutt på 200 000 kroner på langtidsbudsjettet. – 1,1 millioner høres kanskje ikke så enormt mye ut, men faktum er at beløpet utgjør 35 prosent av budsjettet vårt, og i så måte er tallet enormt, sier Rypdal.

Økt egenbetaling

Én av budsjettkuttets konsekvenser er en økning på 50 prosent av egenbetalingen.

– 425 000 kroner av kuttet skal dekkes ved å øke egenbetalingen fra 2050 til 3100 kroner. Men en kan jo spørre seg om dette er et godt regnestykke når så mange som 134 elever har sluttet som en følge av økte egenbetalinger eller at tilbudet deres har falt bort. Færre elever betyr mindre inntekter, sier Rypdal.

Det har utvilsomt vært et krevende skoleår for kulturskolerektoren. Og tøffere skal det bli.

“ En kan sammenlikne oppbyggingen av kulturskolen med regnskogen hvor alt er avhengig av hverandre. Når det ene treet blir hugd, dør resten.

Elsa Rypdal

Oppsigelser og bortfall av tilbud

Vedtaket ble fattet i fjor sommer, og iverksatt sist høst. Det førte umiddelbart til full stillingsstopp. Men det er først nå i 2009 konsekvensene virkelig kommer til syne, kan Rypdal fortelle:

– En dirigentstilling for skolekorps har falt bort. En stilling for lærer på slagverk var utlyst - men måtte trekkes tilbake. Kontrakt med fløyteleerer er sagt opp. Læreren for billedkunst, kreativ skriving og teater/figurteater er oppsagt, og dermed er også de fagene borte. Vi har også vært nødt til å si opp kontrakten med Møremusikerne, hvilket innebærer at celloundervisningen utgår, samt at piano- og fiolintilbudet er sterkt redusert. Som om dette ikke er nok, har et kor vi solgte tjenester til sagt opp grunnet refusjonstopp.

Til sammen ni lærere er oppsagt. Kulturskolen som har satt Vestnes på kartet, er ribbet til skinnen, og vil som følge av budsjettkuttet bare kunne tilby elevene undervisning i musikk og dans. Rypdal betegner situasjonen tragisk og dramatisk.

– Konsekvensene er forferdelige, og det aller, aller verste, er at så mange som 200 barn kommer til å miste plassen sin i kulturskolen, sier vestnesrektoren.

Frykter dominoeffekt

Kulturskolen i Vestnes har i følge Rypdal fungert som en kulturetat i kommunen, og har en finger med i det meste som skjer i kulturlivet. Det nære samarbeidet med barnehager, skoler og institusjoner, er nå i faresonen, da flere av lærerne som ble brukt til disse tjenestene er oppsagt. Rypdal frykter en dominoeffekt.

– En kan sammenlikne oppbyggingen av kulturskolen med regnskogen hvor alt er avhengig av hverandre. Når det ene treet blir hugd, dør resten. Jeg frykter også at

- En budsjettundersøkelse (se side 9) Norsk kulturskoleråd har utført viser at en del kulturskoler er i stor krise på grunn av kommunale budsjettkutt
- På side 10-13 fokuserer vi to skoler som smertelig merker sine kommunepolitikeres vedtak om å redusere kulturskoletilbudet; Narvik kulturskole og Vestnes kulturskule
- Budsjettundersøkelsen viser for øvrig at de fleste norske kulturskolene har eiere som gir skolene muligheter til å gi gode undervisningstilbud også i økonomisk trangere tider

:fakta

forbilledlig: Vestnes kulturskule har i mange sammenhenger vist vei for andre skoler i romsdalsregionen. Nå vakler foregangsskolen på grunn av dårlig økonomi.

ringvirkningene av dette budsjettkuttet vil få en dominoeffekt i forhold til regionalt og interkommunalt samarbeid, sier Elsa Rypdal.

Hun er enig med nestleder Ingvild Aas i Norsk kulturskoleråd (**se egen undersak**), i at det straks behøves forskrifter i kulturskolen. – Kulturskolen i Vestnes faller raskt, og den faller stygt. Vi er lovfestet, men har ikke en eneste statlig gren å klamre oss fast til. Her må rikspolitikkerne på banen. For ønsker vi virkelig at barn og unges opplæring skal være prisgitt kommunenes økonomi?

Rektoren ved Vestnes kulturskule tror ikke det kommer til å skje store forandringer i positiv retning etter høstens valg.

– Ved forrige stortingsvalg fulgte jeg nøye med på de ulike partidebattene. Kulturskolen ble ikke nevnt én eneste gang. I de ulike partiprogrammene sentralt, står det også svært lite om kulturskolen. Litt

kuttkonsekvenser: – Konsekvensene er forferdelige. Det aller, aller verste, er at så mange som 200 kulturskoleelever kommer til å miste undervisningstilbudet sitt, sier rektor Elsa Rypdal ved Vestnes kulturskule.

spesielt med tanke på at over 120 000 barn og unge er tilknyttet kulturskolen, mens nesten 35 000 står på venteliste. En føler ikke akkurat at politikerne tar oss på alvor, sier Rypdal og er for øvrig uenig i vestnesordføreren påstand (**se egen undersak**) om at kulturskolens tidligere har vært skånet for budsjettkutt.

– Kulturskolen har også vært utsatt for kutt etter "osthøvelprinsippet", men aldri en så dramatisk beskjæring som nå, sier Elsa Rypdal.

tekst: egil hofslis
foto: mette mjelve

Vestnes-ordføreren: – Kulturskolens tur

Ordfører i Vestnes kommune; Øyvind Uren (AP), forstår frustrasjonen til kulturskolerektor Elsa Rypdal, men han vil ikke være med på at politikerne ikke tar kulturskolen på alvor.

– Kulturskolen i Vestnes er et flaggskip for kommunen, men også den må finne seg i budsjettkutt. Kultur-

skolen har tidligere vært forskånet for kutt, mens pleie, omsorg og skole har blitt pålagt innsparinger. Nå var det ganske enkelt kulturskolens tur. Det er ikke mangel på vilje til å gi et godt kulturskole dette går på, det er evnen, sier Uren.

Han poengterer at Vestnes kommune sliter økonomisk som følge av renteøk-

ning, og at driftsnivået er for høyt i forhold til inntektene.

– Det er politisk krevende med beinharde prioriteringer, men det må gjøres. Sånn sett har saken vært både enkel og vanskelig på en å samme tid, sier vestnesordføreren.

– Bekymringsfullt på mange vis

Ingvild Aas, nestleder i Norsk kulturskoleråd og rektor ved Molde kulturskole, kjenner godt til Vestnes kulturskole, og deler kollegaens bekymring.

– Kulturskolen i Vestnes er en fantastisk skole med høy kompetanse, og har vært en banebryter for andre kulturskoler i regionen. Det som nå skjer i Vestnes har blitt en symbolsak for hele regionen. Men først og

fremst er det svært ille for alle elevene som rammes, sier Aas og fortsetter.

– Når det er sagt, er jeg bekymret for at kompetansenivået for hele regionen vil bli svekket. Veldig mange stillinger i kulturskolen er "sydd sammen", og mange pedagoger er avhengig av å undervise i to kommuner for å få til en ålreit inntekt. Faktisk er fire av lærerne som er oppsagt i Vestnes, ansatt også ved

Molde kulturskole. Ringvirkningene er store, berører mange og merkes langt utover Vestnes kommune.

– Det som skjer i Vestnes viser hvor sårbare kulturskolene er for økonomiske endringer. Vi har en jobb å gjøre i forhold til det å få på plass forskrifter innen lovverket som sikrer rammebetingelser, kompetanse og kvalitet, avslutter Aas.

Dramatisk knekk for landets eldste

narvik: Fem av tolv årsverk er vedtatt fjernet fra landets eldste kommunale kulturskole. Kulturskoleansatte kjemper innbitt for å få omgjort vedtaket.

Narvik kommune er i dyp økonomisk krise og kulturskolen er med ned i dypet. I tillegg til årsverkene som kan bli borte, kan i verste fall flere hundre elever miste sitt undervisningstilbud ved Narvik kulturskole.

Stort engasjement – mye sympati

Det kan synes som om det slaget kulturskoleansatte iherdig utkjemper – sammen med kulturskoleelevene, elevenes foreldre og andre kulturskoleentusiaster – er tapt. Vedtaket er juridisk stemplet "lovlig" juridisk. Bare om det gjennom drøftinger i etterkant framkommer at det fins alvorlige vedtakskonsekvenser som politikerne ikke kjente til, kan rådmannen eventuelt bestemme at saken skal tas opp igjen. Kulturskolerektor Sigfred Olsen medgir at sannsynligheten for en vedtaksendring er liten.

– For Narvik kulturskole er vedtaket en katastrofe. Å miste fem stillinger kom som et sjokk og det oppsto en situasjon vi var totalt uforberedt på, sier rektor

- En budsjettundersøkelse (se side 9) Norsk kulturskoleråd har utført viser at en del kulturskoler er i stor krise på grunn av kommunale budsjettkutt
- På side 10-13 fokuserer vi to skoler som smertelig merker sine kommunepolitikeres vedtak om å redusere kulturskoletilbudet; Narvik kulturskole og Vestnes kulturskole
- Budsjettundersøkelsen viser for øvrig at de fleste norske kulturskolene har eiere som gir skolene muligheter til å gi gode undervisningstilbud også i økonomisk trangere tider

:fakta

Sigfred Olsen. Forslaget til vedtak kom som benkeforslag under budsjettbehandlingen rett før jul. Olsen hadde ikke registrert et eneste signal om at så ville skje.

Tungt arbeid

Nå arbeider Olsen sammen med kommunens kulturledelse og tillitsvalgte ved

kulturskolen med å lage en plan for hvordan bemanning og undervisningstilbud ved skolen skal bli om vedtaket settes ut i live 1. juli. Et svært tungt arbeid for en rektor som har sittet i lederstolen siden 1995. Han har også tidligere måttet se sin stab bli krympet, men aldri så omfattende som det han nå frykter må skje.

I følge avisa Fremover skal det sågar være aktuelt å redusere Olsens rektorstilling fra hundre til femti prosent, noe Narvik kommunes kulturleder Randi Melgaard 12. februar kommenterer slik: – Dette er noe vi ikke har behandlet.

Fra posisjonspolitikerhold loves det at ingen i Narvik kommune vil bli oppsagt, men at en del vil få nye oppgaver. Olsen vet at kulturskolepedagoger med mangeårig utdanning sjelden finn det attraktivt å gå over i ufaglært arbeid som de ikke finner interesse i. Han håper at det skal være mulig å få til samarbeid med nabokommuner som ønsker seg mer arbeidskraft i sine kulturskoler samt

med fylkeskommunens videregående skole i Narvik, slik at det kan bli mulig å tilby flest mulig av de ansatte ved Narvik kulturskole størst mulig stillinger også i framtida.

Taper slaget – vinner krigen?

Uansett slagets utfall: kanskje har kulturskoleforkjemperne i Narvik kjempet så godt i dette slaget at de på sikt kan vinne "krigen". Mange arrangement - både kulturelle støtteforestillinger og protestfakkeltog - samt mye omtale i media og på nettstedet Facebook, har satt fokus på kulturskolens viktige rolle for både skolens elever spesielt og narviksamfunnet generelt.

Ennå er det ikke avklart hvor hardt bemanningskuttet vil ramme skolens elever og alle andre som nyter godt av de tjenester skolen yter i form av dirigent- og musikertjenester o.l. Blant skolens ansatte er det frykt for at halvparten av skolens elever vil miste tilbudet sitt, mens en del politikere tror det fortsatt skal være mulig å gi alle dagens elever et undervisningstilbud.

Enkeltpolitikere hjemmehørende i både borgerlig og sosialistisk leir hevder at det "bare" er voksne kor- og korpsmusikere som vil miste den assistansen disse i dag får fra kulturskolen i form av dirigent- og instruktørtjenester. Dette utspillet har kulturskolens ansatte og representanter for foreldreutvalget ved kulturskolen grundig imøtegått.

brennende engasjement: Mange har engasjert seg i protesten mot budsjettkuttene som har rammet Narvik kulturskole. Her i form av protestfakkeltog 12. februar.

Terra-kommune

Narvik er en av de åtte såkalte Terra-kommunene, som har tapt atskillige millioner kroner på grunn av investeringer på det amerikanske obligasjonsmarkedet. Investeringer gjort gjennom finansselskapet Terra Securities, som slo seg selv konkurs i november 2008. Men Narvik kommunes økonomi ville vært alvorlig sjøl uten Terra-saken. Større kommunale utgifter enn inntekter over flere år og et kommunalt budsjettunderskudd på 52 millioner kroner for 2009, får nå drastiske konsekvenser for veldig mange kommunale etater og tjenester.

–Det å redusere til åtte kulturskolestillinger behøver ikke bli noen rasering av kulturskoletilbudet. Siden en stilling har stått vakant lenge, er dette i praksis bare fire stillinger mindre enn i dag. I allfall er det bare tull å snakke om en halvering av skolens tilbud. Vi har gitt skolen en ramme på åtte årsverk og forventer at skolen lager et best mulig tilbud innenfor denne rammen, sier Rune Edvardsen, Aps gruppeleder i Narvik bystyre til avisa Fremover.

tekst: egil hofslø
foto: jørn svartsund

mye mediaomtale: Krisa ved Narvik kulturskole har ført til store og mange mediaoppslag i lokalpressen.

gausdals kandidat: Gitarist Thomas Bjørnerud.

berlevågs kandidat: Berlevåg barnekor.

alle foto: privat

Rekordinteresse for Drømmestipendet

trondheim: I 241 norske kommuner venter nå unge kulturutøvere, kulturskoleledere og ordførere spent på hvem som får Drømmestipendet 2009. Aldri har så mange kandidater blitt meldt inn.

100 av søkerne vil få 10.000 kroner hver. Årlig deles det ut én million kroner til unge kulturutøvere gjennom Drømmestipendet. Mange kommuner ser dette som en flott mulighet og søker årlig. I år dukket det opp 30 debutanter fra 16 fylker blant søkerkommunene. Men ennå er det 73 kommuner som aldri har gitt sine unge kulturutøvere sjansen til å få Drømmestipendet.

På www.drommestipendet.no kan du se nærmere på alle de nominerte, høre musikken deres og se kunsten deres, og for øvrig finne mye annet interessant som har med Drømmestipendet å gjøre.

Musikerne dominerer

Årets kandidater fordeler seg prosentvis slik innen de ulike kulturuttrykkene:

- Musikk: 79
- Teater/drama/revy/stand up: 7
- Dans: 6
- Bildekunst: 3
- Foto/film: 2
- Sirkus: 0,5
- Andre uttrykk: 2,5

Sjette årgang

Det er nå sjette gang Drømmestipendet skal utdeles. De hundre stipendene skal gå til enkeltpersoner eller grupper i alderen under 20 år. Mottakerne behøver ikke være supertalenter eller ha markert seg verken nasjonalt eller regionalt med sitt talent. Det holder at de har en kulturell drøm de ønsker å få oppfylt med Drømmestipendet og at de viser iver etter å bli bedre innen det kulturelle uttrykket de sysler med.

Utdeling fredag 5. juni

Den store utdelingsdagen er fredag 5. juni. Mange steder skjer dette i form av høytidelige seremonier ofte knytta til konserter eller forestillinger der kommunens ordfører gjerne er til stede og står for selve stipendutdelingen. Noen utdelinger finner sted i dagene rett etter.

– Norsk kulturskoleråd og Norsk Tipping vil også være representert ved en del av utdelingene, sier prosjektleder Lars Emil Johannessen.

Navnene på mottakerne av Drømmestipendet 2009 blir offentliggjort fredag 5. juni 2009 kl. 11.00 på

www.drommestipendet.no.

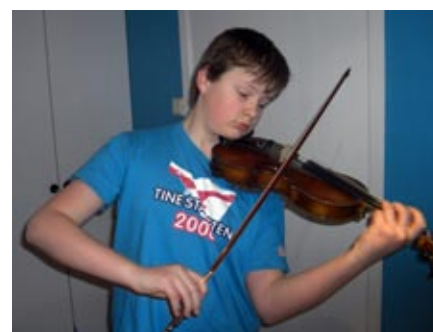
tekst: egil hofslı

høyangers kandidat: Saxofonist Anna Vattekar Sandvoll.

markers kandidat: Vokalist og gitarist Karoline Johansson.

levangers kandidat: Fiolinist Eirik Almåsbygg Skogmo.

Juryen har talt...

innbygda: ...men hva den har sagt holdes hemmelig til den store utdelingsdagen 5. juni.

Drømmestipendet-juryen har - om ikke noe dramatisk har skjedd - vært samla til krevende juryering mellom Kulturtrøkks deadline og utgivelsesdato. Til Trysil sendte juryleder Frode Alnæs sin kompetansesterke tropp og fordelte arbeidsoppgavene til deljuryer med spisskompetanse på de ulike kulturelle uttrykkene.

Han er ruvende både fysisk og i norsk musikkliv; jurylederen for Drømmestipendet 2009. Frode Alnæs gleder seg over at 241 norske kommuner i år har gitt en eller flere av sine unge kulturutøvere sjansen til å realisere en kulturell drøm.

Ikke oppfunnet

50-årige Frode Alnæs fra Kristiansund har aldri fått Drømmestipendet. Norsk Tipping og Norsk kulturskoleråd hadde ikke oppfunnet stipendet den gang Alnæs var ung nok til å kunne ha blitt tatt opp til vurdering som kandidat. Men jurylederen har levd langt over en mannsalder med musikk som hovedinteresse og hoved-geskjeftelse. Til tolvårsdagen fikk han valget mellom å få platespiller eller gitar, og valget falt på gitaren som han etter hvert har utviklet til et levebrød.

Etter videregående skole i Kristiansund dro Alnæs i 1979 til Trondheim der han begynte på jazzlinja ved Trondheim musikkonservatorium. Han ble uteksaminert i 1982 som del av det første kull derfra. Mens han gikk der var han med på flere bandprosjekt.

I 1983 dannet han poprockgruppa Dance With a Stranger sammen med Øivind "Elg" Elgenes (vokal). Yngve Moe (bass) og Bjørn Jenssen (trommer). Gruppa ble svært populær, særlig etter den første plata "Dance With a Stranger" (1987) og som ga dem den første Spellemanns- prisen året etter. Siden gjorde DWaS stor suksess i mange år. Etter en lengre pause har bandet rørt på seg med hell igjen de siste årene. Alnæs har også

sjef for krevende oppgave: Frode Alnæs' jurytropp har hatt en krevende og omfattende, men også artig og veldig positiv juryjobb.

foto: tahiti-festivalen

gjort solokarriere samt laget musikk og spilt for andre artister og i mange andre sammenhenger.

Og resten av juryen er...

Følgende har gjort jurytjeneste i år (i parentes kulturuttrykkene de har spesialkompetanse i):

- **Hilde Roald Bern,**
Norsk kulturskoleråd (teater/nysirkus/tekstskaping)
- **Fabiola Charry,**
Norsk kulturskoleråd (visuelle kunstfag)
- **Bård Hestnes,**
Norsk kulturskoleråd (musikk)
- **Maren Jørstad,**
Norsk Tipping (musikk)
- **Arild Moen,**
Norsk Musikkorps Forbund (musikk)
- **Lage Thune Myrberget,**
New Media Generation (musikk)
- **Maren Wedøe,**
Hedmark Teater (dans)
- **Terje Winther,**
De Unges Orkesterforbund (musikk)
- **Terje Østby,**
Trysil kulturskole (musikk)

tekst: Egil Hofslø

KOM!mer sammen med barnehager

røros: Utviklingsprogrammet Kreativt Oppvekstmiljø (KOM!) vokser seg større. Da tredje nettverkssamling i KOM! Trøndelag ble arrangert på Røros nå i mars, var et ferskt pilotprosjekt lagt til: KOM! Barnehage.

Åtte barnehager og fem kulturskoler i Trøndelag deltar i pilotprosjektet. Barnehagene (og kommunene/kulturskolene i parentes) er Lyngrabben (Bjugn), Ålen (Holtålen), Sørenget oppvekstsenter (Namsos), Skatval (Stjørdal) og Haukvatnet, Jakobsli, Moholt og Tildra (alle Trondheim).

Fra før hadde KOM! Trøndelag - den tredje utgaven av programmet - blitt utvidet til også å omfatte videregående skole, i tillegg til kultur- og grunnskolen. Men nå ser en altså nedover i aldersgruppene. Norsk kulturskoleråd har funnet tida inne for å skolere kulturskolene til å bli lokale ressursentra også for barnehagene i sine kommuner.

Støtte fra nasjonalt senter

- KOM! Barnehage har blitt etablert ut fra dette ønsket. Pilotprosjektet er direkte støttet av Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen. Intensjonen er

at prosjektet skal oppfylle en del av de tiltakene Kunnskapsdepartementets strategiplan "Skapende læring" oppfordrer oss til å gjennomføre, sier Ragnhild Skille

(bildet) i Norsk kulturskoleråd. Sammen med Morten Sæther leder hun dette nye prosjektet.

Sæther er til daglig ansatt som førstelektor i musikkpedagogikk ved Dronning Mauds Minne høyskole for førskoleutdanning. Han er i prosjektperioden ansatt i en tiprosentsstilling i Norsk kulturskoleråd.

Styrke barnehagen som kulturarena

I den nevnte strategiplanen fins fire tiltak som KOM! Barnehage vil forsøke å oppfylle:

- Utvikle kulturskolen som ressursenter
- Utvikle barnehagen som kulturarena
- Utvikle estetisk kompetanse for arbeid med barn i barnehagen
- Spre gode eksempler fra barnehagen

Også i Kunnskapsdepartementets rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver fins det områder hvor KOM! Barnehage kan ha en misjon.

Sammen og atskilt

KOM! Barnehage skal gå over tre år. Det blir felles samlinger med KOM! Trøndelag de første to årene, hvor pilotprosjektets deltakere delvis følger de samme kurs og foredrag som de andre KOM!erne, men også har sine egne, spesielt tilpassede bolker med kurs og foredrag.

I tillegg kommer egne fagdager og muligens lederdager. Det skal arbeides med tiltaksplaner og "produksjoner".

tekst: egil hofslı

ungt kulturuttrykk: KOM! Barnehage skal forhåpentligvis bidra til at de yngste kulturutøverne får en enda bedre kulturarena å boltre seg på.

foto: sxc

Gjev fiolinistkonkurranse med "kulturskolematiné"

oslo: Verdens kanskje gjeveste fiolinistkonkurranse for unge musikere finner i 2010 sted i Norge. Der får norske kulturskoleelever muligheten til å vise seg fram.

Kanskje ikke i selve konkurransen, men Norsk kulturskoleråd har fått ansvaret for å komponere en egen matinékoncert samt skaffe innhold til en del andre aktiviteter under Yehudi Menuhin International Competition for Young Violinists 2010, som arrangeres i Oslo 16. - 25. april neste år.

– Til "vår" konsert i Operaen 24. april 2010 vil vi gjerne ha innspill fra deg om hva den bør inneholde, sier prosjektleder Lars Emil Johannessen (**bildet**) i Norsk kulturskoleråd.

Konserten planlegges i nært samarbeid med De Unges Orkesterforbund. Et orkester bestående av utøvere fra Norsk Barnesymfoniorkester og Norsk Ungdomssymfoniorkester vil være sentralt i konserten. Har du knakende gode ideer om innhold, repertoar, solister o.l.? Kontakt prosjektleder Johannessen på e-post lars.emil.johannessen@kulturskoleradet.no eller telefon 907 43 814.

Det er Oslo-Filharmonien, Norges musikkhøgskole (NMH), Barratt Due musikk institutt og Den Norske Opera & Ballett som sammen er vertskap for konkurransen. Med Norsk kulturskoleråd som en av flere støttespillere.

norske verter: Rektor Eirik Birkeland ved NMH (f.v.), kunstnerisk leder Stephan Barratt-Due ved Barratt Due musikk institutt og administrerende direktør Odd Gullberg i Oslo-Filharmonien.

44 av verdens beste

Denne internasjonale fiolinistkonkurranse som ble etablert av den verdensberømte fiolinisten og dirigenten Yehudi Menuhin i 1983, samler årlig 44 av verdens aller ypperste unge fiolinister. 22 i juniorklassen (under 16 år) og like mange i seniorklassen (under 22 år, minimum 15 år).

Bare det å bli plukket ut til å delta i konkurransen er en stor anerkjennelse. De 44 plukkes ut av en jury som vurderer alle de deltakerlystne som innen 31. oktober 2009 har sendt inn en dvd med seg sjøl der de framfører et program som konkurransearrangøren bekjentgjør i april 2009.

Sist konkurransen ble arrangert var i Cardiff i Wales i 2008. Da vant amerikaneren Chad Hoopes seniorklassen

mens australieren Ray Chen seiret i juniorklassen.

Norsk musikkhøgskole er driver av arrangementet. Den Norske Opera & Ballett i Bjørvika og NMH blir hovedarenaer. Den avsluttende gallakonserten blir fjernsynsoverført av NRK.

Skoler i Sveits og England

Yehudi Menuhin ble født i USA i 1916 og døde i Tyskland i 1999. Det meste av sin aktive karriere hadde han base i England, men han bodde også i Sveits mellom 1970 og 1985. Han var statsborger både av Sveits og England, og i begge disse landene etablerte han skoler; Yehudi Menuhin School i England (1963) og Menuhin Music Academy i Sveits (1977).

tekst: egil hofsli
foto: lise åserud / scanpix

Nytt manus tilbys: "Drømmefabrikken"

oslo: Det er full krise i Drømmefabrikken. Drømmene har begynt å forsvinne sporeløst på veien til menneskenes hoder! Noe må gjøres. Hva kan du finne ut gjennom det manuset Norsk kulturskoleråd nå kan tilby i sin manusbank.

Vi røper litt mer om hva som skjer: Tre modige barn blir henta inn til dette merkelige, spennende og dypt hemmelige stedet der ingen mennesker noen gang tidligere har hatt adgang. De kastes rett inn i kampen mot den onde trollmann Zant, og på veien møter de underlige drømmebryggkokere, slemme kjelt-ringer, syngende godterier og skumle spøkelser.

Det er Sara Scheen Otnes og Karoline Meyer som har forfattet "Drømmefabrikken", som ble skrevet for musikk-, dans- og teaterlever ved Oslo musikk- og kulturskole.

Utviklet i samarbeid

"Drømmefabrikken" ble utviklet som et samarbeidsprosjekt mellom lærere og elever. Undervisningen strakk seg over to semestre og endte i en forestilling med om lag 70 barn og unge på scenen - og full sal. - Ved undervisningsstart hadde vi ferdigstilt en skisse på handling. Elevene fikk så være med og utvikle handlingen, karakterene, rollenavn, kostymer osv., sier Sara Scheen Otnes.

Elevenes foreldre var delt inn i kostyme-, scenografi- og rekvisittgrupper, som med assistanse fra billedkunstlærere lagde store deler av det som ble brukt

på scenen. Slik utviklet elevene (og foreldrene) et eierforhold til forestillingen.

- Kan enkelt tilpasses

Originalforestillingen ble spilt i en akt og tar cirka 40 minutter. Da mange numre kan løses på ulike måter kan også spilletid varieres. Det er om lag 20 faste roller og i tillegg en hel del småroller og fellesnumre der en kan velge å følge manus eller finne nye løsninger selv.

Det er flere sang- og dansenumre i forestillingen. Uropsetningen brukte både ny musikk komponert spesielt til forestillingen (med singbacks) og andre låter som er valgt ut til stykket. **Merk:** Du må kontakte manusforfatterne for informasjon om musikk og noter hvis du kjøper selve manuset gjennom Norsk kulturskoleråd.

Om forfatterne

Karoline Meyer: har undervist i teater og dans ved kulturskolen i ti år. Har teater- og adjunktutdannelse fra Høyskolen i Oslo. Jobber også frilans som instruktør samt med regi og koreografi. Tlf: 918 00 016. E-post: karomey@hotmail.com.

Sara Scheen Otnes: er utdannet sangpedagog fra Barratt Due musikk-institutt. Har undervist i ulike typer sang ved Oslo musikk- og kulturskole siden 2003. Jobber som frilanssanger og kabaretartist, og er elev ved Aschehougs forfatterskole. Tlf: 913 59 134.

E-post: sarasot@hotmail.com.

Mer om manuset og kjøpsinformasjon her: www.kulturskoleradet.no > Kulturskolen > Fagene > Teater > Teatermanus for kulturskolene.

underlige saker: Mye merkelige og spennende skjer i teaterstykket "Drømmefabrikken". Manuset kan du kjøpe gjennom Norsk kulturskoleråd.

tekst: egil hofslø
foto: kathrine storm-olsen

Utfordring nr. 1

Arbeiderpartiets nestleder Helga Pedersen lover å ta inn i partiets nye stortingsvalgprogram at alle barn som vil skal få plass i kulturskolene. Det er en god og ressurskrevende målsetting, og jeg tror at det kan oppnås dersom Ap er like modig og målrettet her som med målsettingen om en gradvis øking av det nasjonale kulturbudsjettet. Men da må kunnskapsministeren vise til trøndersk mot som sin kollega kulturministeren. Dette må være rød/grønn utfordring nummer to.

Utfordring nummer én knytter seg til det faktum at nasjonen Norge etter mange tiår med musikk- og kulturskoledrift fortsatt driver uten en egen forskrift for denne viktige virksomheten.

Norsk kulturskoleråd og Musikernes fellesorganisasjon har i samarbeid med amatørmusikklivets organisasjoner sett nødvendigheten av snarest å få en forskrift på plass. Disse har i fellesskap utarbeidet et utkast for kulturskolevirksomheten i Norge. Forslaget ble presentert for Kunnskapsdepartementet sommeren 2008, men er ennå ikke stortingsbehandlet.

Forskriften fokuserer bl.a. at kulturskolene skal danne skoleorkestre og gi samspilltrening på typiske orkesterinstrumenter. Dette er uhyre viktig, og helt avgjørende for fremvekst av morgendagens orkestermusikere i Norge, både amatører og profesjonelle. Samtidig gir det orkesterfeltet en mulighet til overlevelse og vekst som vi ikke har hatt i moderne tid. Forskriften stiller også faglige krav til både administrativ og kunstnerisk personale. Dette er viktig for å skape en indre driv, sosiale rammer og trivsel som gjør at elevene får unike opplevelser, lyst til å spille videre, og forbli i musikken.

Amatørsymfoniorkesterfeltet er tøft og krevende, og trenger til særlig fokus og tilrettelegging for strykelever grunnet instrumentenes utfordrende og vidunderlige særegenhet. Samspilltilbudet er grunnleggende viktig og helt nødvendig for å gi barna motivasjon til å jobbe videre med instrumentet og skape orkestermusikere. Dette har mange

foreldre erfart, men har hittil ikke hatt noen påvirkningskraft verken på kommune eller kulturskole. Det er derfor tatt inn som eget punkt i utkastet til forskrift at alle styrer og råd i kulturskolen skal ha brukerrepresentasjon.

Kulturskolene får, dersom forskriften vedtas, en viktig og nødvendig rolle i orkesterdannelse i Norge. Kulturskolene bør som følge av dette hjelpe foreldre til å danne lokale støtteorganisasjoner som legger til rette for økonomi og praktisk drift av skoleorkestre på forskjellige ferdighetsnivåer, og der kulturskolene har ansvaret for orkestrenes kunstneriske utvikling. Det finnes noen gode eksempler på at kulturskoler har tatt initiativ til orkesterdannelse og etablering av foreldredrevne lokallag. Men det blir for sporadisk, planløst og tilfeldig, og sterkt preget av den enkelte kulturskoles innstilling, og prioritering av ressurser.

“ **Kulturskolene får, dersom forskriften vedtas, en viktig og nødvendig rolle i orkesterdannelse i Norge.**

Ole Martin Solhaug

De Unges Orkesterforbund – tidligere Norsk Skoleorkester Forbund – har praktisert og praktiserer skoleorkesterdrift i samarbeid med foreldre og kulturskoler i noen distrikter. Det nye som nå kan komme med forskriften er at kommunene og kulturskolene forpliktet til å

danne samspillorkestre på en ny måte som gjør det mye lettere for en skoleorkesterorganisasjon å fungere.

Det ideelle er kulturskoletilbud til alle som vil, men jeg tror at utfordring nummer én med å vedta forskrift for kulturskolene i Norge må være dratt i land før vi går videre på utfordring to. Det står i dag 25.000 barn på kulturskolenes ventelister rundt om i landet. Kulturskolene har i dagens virkelighet ikke forutsetninger og ressurser til å avhjelpe dette. Og dersom de prøver, så får et arbeid som skulle gått til å gi de unge mulighet til vekst og utvikling mer karakter av å være utdeling av smaksprøver. Og det er ingen særlig tjent med.

La oss derfor hver dag og time framover mot stortingsvalget minne politikerne om nødvendigheten av ny kulturskoleforskrift. Pressen også, for dette er en god sak for samfunnet.

Jeg tror det er viktig også å poengtere at dette med alene å pøse inn statlige, rød/grønne millioner i kulturlivet er for kort-siktig satsing all den tid grunnsteinen og basiselementet for all musikk-/kulturopplæring - kulturskolene - ikke får den satsing de må ha, og rettmessig skulle hatt for lenge siden.

Satsing på kultur er rett og viktig. Det er en investering som finansierer seg selv bl.a. gjennom øket trivsel og identitet i samfunnet. Men satsingen må bygge opp under noe, og harmoniseres med noe varig, og nasjonens behov i et fremtidsperspektiv.

La oss en gang for alle slå ring rundt kulturskolene og stille rettmessige krav.

Og husk, - kulturskolene er vedtatt for lenge siden, de er populære med lange ventelister, men de arbeider fortsatt uten retningslinjer! Forstå det den som kan.

kronikør: Ole Martin Solhaug

Forbundsleder,

Norske Symfoni-Orkestres Landsforbund

Sturla Eide

: Kulturskolepedagog som fylkeskunstner

orkanger: Sturla Eide ble nylig utnevnt til Fylkeskunstner 2009 i Sør-Trøndelag. Mest kjent er han nok som folke- musiker, men han er også musikk lærer ved kulturskolene både i Orkdal og Skaun.

1

Hva innebærer det å være Fylkeskunstner 2009? – Mer profilering og flere oppdrag. Hovedprosjektet mitt innebærer jobbing med improvisasjon der jeg søker etter de mikrodetaljene som gjør at en norsk felespiller faktisk låter som en norsk felespiller. I tillegg har jeg også lyst til å spille inn en del udokumentert materiale fra mitt tradisjonsområde. Jeg jobber for at dette skal presenteres på en cd.

2

Du er kulturformidler i Orkdal kommune. Hva gjør du? – Jobben er todelt; undervisning ved kulturskolen og drift av Orkdal Kulturscene, som arrangerer konserter, teater, foredrag o.l. med profesjonelle aktører. Dette er kommunens brede kulturtilbud. Alt fra små desentraliserte arrangement til store publikumsfavoritter i kulturhuset.

3

Hva synes du om norske kulturskolen á la 2009? – Det er fint at kulturskolen er et tilbud tilgjengelig for de aller fleste og som gir barn og unge muligheten til å prøve seg på ett eller flere kunstneriske uttrykk. Kulturskolen kan bli bedre på å få flere unge til å tro på en framtid innen kultur, og bidra til at flere får nok selvtillit til å stille opp i kraft av seg selv og sitt instrument.

4

Hvordan er situasjonen for folkemusikken i kulturskolen? – Generelt sett har jeg inntrykk av at folkemusikk er en del av repertoaret til de aller fleste folkemusikkrelaterte disipliner i de fleste kulturskolene. Men folkemusikk er for meg mer enn noen slåtter som kan legges til på repertoaret. Det handler om å forstå hvordan folkemusikken lever. Til sist handler folkemusikk også om formidling og det krever et minimum av instrumentbeherskelse slik at utøveren har overskudd til å tenke lengre enn om de fikk med seg alle tonene eller ikke. Jeg skulle gjerne sett at flere elever i kulturskole-Norge havnet på det nivået.

5

Hvilke konserter o.l. ser du mest fram til som utøvende musiker i 2009? – Om jeg skal plukke ut noe spesielt så kan jeg vel si at det kribler litt ekstra for et oppdrag jeg skal gjøre med Lasse Sörlin i Örebro i mars. Vi har utrolig mye til felles, men har ikke spilt mye sammen. Dette gjør det ekstra spennende i og med at mye av veien blir til mens vi spiller.

tekst: egil hofslí
foto: tor kvarsnes

tv-oppdrag: Norsk Ungdomssymfoniorkester deltok på den tv-sendte nyttårskonserteren "Godt musikkår 2008".

Satser **sammen** på nasjonale orkester

oslo: Det fins i dag en rekke orkestre - som spiller klassisk musikk - rundt omkring i hele landet. Norsk kulturskoleråds fokus er nå rettet mot de nasjonale tiltak som eksisterer og hvordan de kan utvikles videre.

Norsk kulturskoleråd har i mange år vært opptatt av situasjonen for utøvere som ønsker å spille i orkester. Et samarbeid mellom De Unges Orkesterforbund, Valdres Sommersymfoni og kulturskolerådet er iverksatt, og det jobbes for at de to nasjonale orkestrene for de yngste utøverne skal være organisert og driftet i et samarbeid mellom disse tre aktørene.

De to orkestrene det er snakk om er Norsk Ungdomssymfoniorkester (NUSO) og Norsk Barnesymfoniorkester.

- Dette gjør vi for å sikre helhet og sammenheng i de nasjonale tilbudene for de som ønsker å delta i disse. Det pågående arbeidet har også som mål å jobbe for større statlig involvering i tilbudene, sier Lars Emil Johannessen, Norsk

kulturskoleråds sentrale mann i denne sammenheng.

Samling i påska

De Unges orkesterforbund eier og drifter i dag NUSO som i forbindelse med årets påskesamling i Vikingskipet i Hamar skal bidra til en trolig temmelig spektakulær åpning av "The Gathering 2009", det gedigne datapartyet som samler mellom fem og seks tusen ungdommer.

NUSO, et stort kor og mange dansere lager sammen med en regissør et stort åpningsshow. Musikk fra spillkonsoller og filmmusikk blir framført og regissert til en helhet som de 5 000 ungdommene vil kjenne seg igjen i når det braker i gang på kvelden 8. april. Videre blir det fyrverkeri og andre spektakulære innslag.

Avklaring i høst

Det andre orkesteret Norsk kulturskoleråd er involvert i - Norsk Barnesymfoniorkester - eies og driftes av Valdres Sommersymfoni. Dette orkesteret ble etablert i fjor. Orkesteret skal også i år ha samling i forbindelse med Valdres Sommersymfoni, og kulturskolerådet håper å kunne benytte orkesteret i forbindelse med sitt landsmøte i 2010.

De samarbeidende aktørene er enige om å jobbe sammen for å utvikle orkester tilbudet og ha forslag til organisering og økonomi på plass i løpet av høsten 2009.

tekst: egil hofsli
foto: arne nordtømme

Når irritasjon blir humor

oslo: Komiker og forfatter Are Kalvø omsetter irritasjon og frustrasjon over folks gjøren og laden til bitende satire. 17. september holder han åpningsforedraget ved Kulturskoledagene 2009.

– Jeg må jobbe hardt med meg selv for å hoste opp noen fordommer om kulturskolefolket.

– **Eh... ja vel...?**

– Vanskelig å være gjennomgående negativ til noen som gjør så mye positivt.

– **Akkurat...**

Are Kalvø er en mester i satire. På de mange radio- og tv-opptredene 39-åringen har gjort i løpet av karrieren, skal en være bra tett dersom en ikke oppfatter ironien. Vi ser glimtet i øynene og et undertrykt smil ligger hele tida og lurer under et tilsynelatende gravalvorlig ytre.

I NRK P2s satiriske "Hallo i uken," hvor Kalvø har vært programleder i 15 år, har han harselert og imitert politikere, kongelige og andre som stikker seg fram. Imitasjonen av tidligere kulturminister Valgerd Svarstad Haugland er en klassiker. Lyttere ler seg skakk i hjel. Humoren er like åpenbar som den er treffsikker. En suksess. Over telefon, i et såkalt seriøst intervju, er det ikke fullt så lett å oppfatte ironien. Men en skjønner fort tegninga. Heldigvis.

Fotball eller kristen korsang

Are Kalvø er født og oppvokst på nordvestlandet, nærmere bestemt Stranda. Det var ikke mange organiserte fritidsaktiviteter å boltre seg i.

– Jeg hadde valget mellom fotball og kristen korsang, og da falt valget nokså

Navn: Are Kalvø

Alder: 39

Utdanning: Cand. Mag. med mellomfag i sosiologi, grunnfag kunsthistorie og statsvitenskap

Yrke: Komiker og forfatter

Aktuell fordi: Skal holde åpningsforedraget samt skriveverksted på Kulturskoledagene 2009 i Sola 17. og 18. september

:fakta

naturlig på fotballen, sier Are Kalvø til Kulturtrøkk. I følge mannens hjemmeside nådde fotballkarrieren et slags "klimaks" som benksliter på fjerdedivisjonsnivå.

Unge Kalvø revydebuterte i bygdas første russerevy med den noe kryptiske tittelen "Syd O' skam". Sceneopptredenen ga mersmak, skjønt entertaineren i ungdommen hadde blitt vekket mye tidligere.

– På barneskolen hadde vi en utrolig flink lærer som brukte humor og sketsjer for å få frem viktige poeng, så allerede da ante det meg at humor var noe jeg kunne tenke meg å drive med. Når det er sagt, må nok russerevyen ta en god del av skylden for at jeg er der jeg er i dag, sier Kalvø.

Fra Stranda til Oslo

Året er 1990. Oslo og studentlivet på Blindern kaller. På dette tidspunktet har 20-åringen ingen anelse om at han om få år skal jobbe med humor på fulltid. Kalvø får nærradiojobb i Radio Oslo. Det tar imidlertid ikke lang tid før NRK får nyss

om talentet fra nordvestlandet, og fra 1991 til 1993 lager han kåseri og ymse småteri for radioprogrammet "Rush" i NRK P1. Fra 1992 blir Kalvø å finne som fast spaltist i Arbeiderbladet, nå Dagsavisen. Han får jobben som programleder i NRK Natradioen og han debutterer som stand up-komiker. I 1993 skriver han tekster til det satiriske tv-programmet "Egentlig" i statskanalen.

Neppe utsvevende studentliv

Her er det vel verdt å merke seg at alt dette kom i tillegg til studiene i statsvitenskap og sosiologi ved Blindern. Det kan umulig ha blitt tid til noe utsvevende studentliv.

– Jeg fikk jo lov til å drive med noe jeg syntes var utrolig morsomt. Sannsynligvis ville jeg drevet med noe i samme gaten på fritiden også, sier den profesjonelle humoristen.

Yrke: komiker og forfatter

I 1994 innser imidlertid Kalvø at humor - betalt eller ikke - har blitt mer enn en fritidsaktivitet. Han fullfører graden ved universitetet, og begynner som programleder i NRK P2s "Hallo i Uken." Samme år forfatterdebuterer han med "Absolutt Oslo."

Siden den gang har det blitt ytterligere ni bøker, blant annet "Kunsten å være neger", "Syden", "Bibelen 2" og "Våre venner kineserne", hvor forfatteren besøkte intet mindre enn 158 kommuner og like mange kinarestauranter. Det er med andre ord ingenting å utsette på mannens vilje til grundig research.

Are Kalvø har utvilsomt vært produktiv. Betegnelsen arbeidsjern ligger snublen- de nært. – Det har vært et bra tempo, men jeg stortrives. Det er ikke alle forunt å leve av hobbyen sin, så på mange måter er jeg nok privilegert, sier han.

Observatøren

Observasjon er stikkordet når Kalvø arbeider.

– Det jeg driver med i dag er ikke ulikt studiene mine på Blindern. Jeg observerer folk. Registrerer hvordan folk oppfører seg, ikke minst mot hverandre. Det ferdige produktet bunner ofte i irritasjon og frustrasjon over folks atferd. Veldig ofte ligger det en alvorlig tanke bak, og jeg bruker tid på å nærme meg temaet på en morsom måte.

Det påstås at humor er en subjektiv greie. Det er imidlertid ingen tvil om at Kalvø har truffet et bredt publikum. Han er belønnet med en rekke priser for sitt arbeid. Det ligger i følge ham selv ikke noe hokus pokus bak suksessen.

– Ting fungerer best når jeg ikke over- analyserer og tenker for mye. Mål- gruppetenkning fungerer ikke. Jeg følger magefølelsen og stoler på at en i ut- gangspunktet pussig idé slår an. Jeg må gjøre det jeg gjør på en best mulig måte uten å spekulere i hva publikum vet og tenker, sier satirikeren.

Til Kulturskoledagene

17. og 18. september kan kulturskole- folket få mer innsikt i komikerens arbeidsmetoder. I tillegg til åpningsfore- draget holder Kalvø skriveverksted hvor han blant annet vil avsløre teknikker for å skrive foredrag.

leter etter fordommer: – Jeg må jobbe hardt med meg selv for å hoste opp noen fordommer om kultur- skolefolket, sier Are Kalvø. Suksessatirikeren skal innlede Kulturskoledagene 2009. foto: www.arekalvo.no

– Og angående foredrag. Tidligere i intervjuet sa du at det ble vanskelig å hoste opp noen fordommer mot kultur- skolefolket som gjør så mye positivt. Kan du utdype hva du synes er positivt?

– Det mest positive er selvsagt at jeg for- venter at kulturskolene vil gi oss kvali- tetskultur så det står etter for all fremtid. Så slipper jeg å lage kvalitetskultur selv og kan trekke meg tilbake, sette meg ned og bare motta.

Og mer vil ikke Kalvø si om den saken.

Siste sesong med "Hallo i uken"

Trekløveret Are Kalvø, Espen Beranek Holm og Else Michelet er inne i sin siste sesong med "Hallo i uken". Etter 15 år med halsbrekkende morsomheter er det

snart slutt for den populære program- lederen.

– Det blir selvfølgelig både vemodig og litt rart, men på den annen siden er det helt greit. Vi bestemte oss ganske enkelt for å slutte mens vi fortsatt synes det er morsomt.

Det er ingen grunn til å tro at Kalvø blir arbeidsledig. Nøyaktig hva vi kan vente oss, vil han imidlertid holde for seg selv. – Det eneste jeg kan si, er at blir noe genialt i bokform og sceneform, avslutter Are Kalvø.

tekst: hege arstad

Byr opp til kurs

trondheim: Vi er snart halvveis i vårsemesteret, men ennå er det tid nok også for lærere til lære noe nytt og nyttig dette skoleåret. Norsk kulturskoleråd tilbyr tre ulike kurstyper i mars og april.

Opplevelsesdager er avviklet i fire byer allerede, men mer kursing er det altså mulig å ta del i. Tre nye kurstyper tilbys: Toner og trinn for småtroll, Kor Arti' REP og Ut på golvet med ny vri.

For deg som underviser de yngste

Toner og trinn for småtroll er en kursdag tilrettelagt for deg som arbeider med de aller yngste.

– Norsk kulturskoleråd har flere ganger blitt bedt om å holde kurs for de som arbeider med barn i alderen null til seks år. Nå har vi tatt tak i utfordringen, sier Ragnhild Skille som sammen med Siri Singaas er kursholdere for dette tilbudet.

– Musiske aktiviteter som sang og dans er viktig for at barn skal få et godt forhold til kunstnere, kunst og kulturuttrykk. Egenaktivitet og slike tiltak allerede i barnehagen kan være særs viktig for å øke framtidige generasjoners kulturelle kapital, sier Singaas.

Kurset er basert på repertoar hentet fra cd-utgivelsene i seriene Kor Arti' og Ut på golvet.

Tone og trinn for småtroll-kurs våren 2009:

- Kristiansand: 31. mars
- Oslo: 1. april
- Harstad: 2. april

På rep med Kor Arti'

Nå er det ikke bare soldater som kan dra på rep, det kan også du som tidligere har deltatt på et eller flere av de seks første Kor Arti'-kursene. Ja, du som ikke har fått med deg noen av dem kan også delta.

Kor Arti' REP volum 1-6 er en samsangdag for lærere i grunnskole og kulturskole og en repetisjon av Kor Arti'-sanger hentet fra Kor Arti' Volum 1 til 6. Passer for deg som ønsker en oppfriskning av repertoaret eller som har gått glipp av et eller flere tidligere kurs.

Kor Arti' REP volum 1-6-kurs våren 2009:

- Oslo: 22. april
- Sandefjord: 23. april
- Molde: 24. april

Ut på golvet med ny vri

Ut på golvet er dagskurs med dans i ulike former, til ulikt bruk i grunnskole og kulturskole. Nå utvider Norsk kulturskoleråd begrepet "Ut på golvet" til å omfatte fordypning i ulike sjangre. Dette skoleåret engasjerer rådet ressurspersoner som tar ansvar for to separate kurs på én dag: "Ut på golvet - koreografi" og "Ut på golvet - hip hop".

Ut på golvet med ny vri-kurs våren 2009:

- Bergen: 27. april
- Stavanger: 28. april
- Oslo: 29. april
- Tromsø: 30. april

Pris og påmelding

Alle kurs koster 1090 kroner. Påmelding gjør du på www.kulturskoleradet.no.

tid for kurs: I februar ble det arrangert Opplevelsesdag i fire byer. I mars og april tilbyr Norsk kulturskoleråd nye kurs innen estetiske fagområder.

tekst og foto: egil hofslis

lærte litt: Time-elevene fikk testet ut ballettsalen ved Den Norske Opera og Ballett.

Tett på opera

oslo: Kulturskoleelever fra Time fikk æren av å være Rogalands representanter blant de 570 elever fra hele Norge som i skoleåret 2008/2009 får oppleve det nye operahuset i Oslo gjennom en todagers opplevelsereise.

– Det nye operahuset tilhører hele landet – ikke minst de unge. Nå har et spennende samarbeidsprosjekt mellom Sparebankstiftelsen DNB NOR, Visit Oslo, NSB og Den Norske Opera & Ballett (DNO&B) gjort det mulig å invitere en skoleklasse fra hvert av landets 19 fylker til det nye operahuset i Oslo, sier formidlingsleder Tor Fagerland ved DNO&B.

Cirka 30 elever fra hvert fylke får gjennom dette lære verdens mest moderne operahus å kjenne. I løpet av to dager får de oppleve en forestilling på hovedscenen, møte sangere, dansere og musikere, og bli kjent med produksjonsmangfoldet som foregår i landets største teater.

34 elever - 9 voksne

– Vi i kulturskolen søkte og ble uttrukket som Rogalands "utsendinger". Onsdag 28. januar reiste ei gruppe på 34 elever og 9 voksne til Den Norske Opera og Ballett i Oslo. Over 100 elever i kulturskolen hadde søkt om å få være med, så interessen var formidabel, sier rektor Astrid Fjeld ved Time kulturskule.

Hele opplegget var gratis for elevene med støtteapparat. De 34 heldige hører hjemme i sjetten til tiende trinn i grunnskolen, og samtlige grunnskoler i kommunen var

representert i operatroppen. Og rogalendingene fikk ifølge Fjeld en flott opplevelse, der de fikk studert operaen på nærmest mulig hold.

– Håper det inspirerer

– Vi vet at svært få av elevene tidligere har opplevd en profesjonell ballett- eller operaforestilling, og håper og tror at besøket vil inspirere dem til nye tanker om musikk, sang og dans, sier formidlingsleder Tor Fagerland.

Han håper prosjektet også vil føre til kreativt arbeid i skolesituasjonen.

I alt 570 elever fra femte til tiende trinn vil delta i prosjektet i åpnings sesongen 2008/09.

Etterbruken av besøket skal helst komme alle elever i Time til gode. Elevene som var med til Oslo skal formidle sine inntrykk og opplevelser videre til elever ved sine respektive grunnskoler.

Time kulturskule er for tida én av fire norske demonstrasjonskulturskoler.

tekst: egil hofsli
foto: ørjan daltveit

festkleddede rogalendinger: Festkleddede "utsendinger" etter operaforestilling.

Meløy runder av

bodø/tromsø: En vaskeekte nordlending og en minst like vaskeekte humorist skal passende nok avrunde siste nettverkssamling i Kulturskolefokus Nordland/Troms. Marianne Meløy gjør jobben.

setter utropstegn: Marianne Meløy får siste ord i Kulturskolefokus Nordland/Troms.

foto: underholdningsagenten.no

kurset i lyd: Arild Johnsen ga fagdagdeltakere innføring i bruk av PA og trådløse mikrofoner.

Det treårige utviklingsprogrammet Norsk kulturskoleråd har drevet for kulturskoler i Nordland og Troms siden desember 2006 er straks ved sin ende. Siste fagdag ble arrangert i Tromsø i januar, sjette og siste nettverkssamling arrangeres i Bodø 25. - 27. mars.

Fokus på produksjonskvalitet

I dette siste prosjektåret er hovedfokus på det å heve kvaliteten på produksjoner og forestillinger i kulturskolene. På fagdagen i Tromsø 30. januar var det mulig å velge blant ikke mindre enn åtte kurs.

75 kulturskoleansatte deltok og prosjektleder Bård Hestnes fikk rapporter om fornøyde kursdeltakere over hele linja. På fagdagene kan kulturskoleansatte fra alle kulturskoler i de to fylkene delta, mens nettverkssamlingene er bare for ansatte ved de skolene som er prosjektdeltakere.

Kursene i Tromsø var følgende: Tekstskaping v/ Widar Aspeli, koreografi v/ Maren Wedøe, scenografi v/ Tor-Bjørn Gundersen, kostyme v/ Ann Jorunn Pedersen, regi/dramaturgi v/ Bente Reibo, lys v/ Tor S. Ditlevsen, lyd v/ Arild Johnsen, studioproduksjon v/ Jon Marius Aareskjold.

Fokus på tampen

Slutten er altså nær for Kulturskolefokus Nordland/Troms. Men først skal siste nettverkssamling avvikles, og arrangøren akter å tilby kvalitet helt til Marianne Meløy setter utropstegn fredag 27. mars. Siste samling rommer ellers blant annet åpningsforedrag ved forfatter og lektor Inge Eidsvåg, arbeid i ulike produksjonsgrupper under veiledning av tre instruktører/regissører og egne økter for lederne.

Siden dette er siste samling satser arrangøren dessuten på litt ekstra festlig ramme. Før åpningsforedraget onsdag blir det kunstnerisk innslag ved Bodø kulturskole og distriktsmusikere fra Nordland. Det blir musikalsk forspill og festmiddag torsdag, og trolig et og annet "festlig-innslag" til.

tekst: [egil hofslifoto](http://egil.hofslifoto.no)
foto: [bård hestnes](http://bård.hestnesfoto.no)

musikkteknologi: Over 30 personer deltok på Håkon Kvidals verkstedkurs i musikkteknologi.

Lo og lærte i Loen

loen: Veldig bra stemning og mye entusiasme blant 150 deltakere da andre nettverkssamling i Kulturskolefokus Møre og Romsdal/Sogn og Fjordane ble arrangert.

Det sier Hilde Roald Bern, som er Norsk kulturskoleråds prosjektleder for denne tredje utgaven av utviklingsprogrammet Kulturskolefokus. I tre år får kulturskoler i de to nordligste vestlandsfylkene sammen høste lærdom fra kurs- og foredragsholdere samt dele erfaringer.

– Tilbakemeldinger fra deltakere samt vår egen opplevelse tyder på at vi fikk klaff med de aller, aller fleste kurs- og foredragsholderne, sier Hilde Roald Bern.

Plenum og grupper

I god Kulturskolefokus-ånd besto samlinga av flere foredrag i plenum, verkstedkurs i grupper samt at lederne i en del økter fulgte eget opplegg. I tillegg er det lagt inn tid til erfaringsutveksling i faggrupper samt at seks kulturskoler fordelt på to økter delte sine erfaringer med de øvrige.

Fellesforedragene denne gang var ved Guri Aasen ("Hvordan bli den perfekte forteller?"), Geir Toskedal ("Kulturskolen – også ressurscenter?"), Erlend Dehlin (to foredrag: "Improvisasjon i pedagogisk arbeid" og "En kulturskoleleders hverdag") og Rune Øygaard ("Omdømmebygging i kulturskolen").

Arbeid i faggrupper

En stor del av samlinga gikk med til arbeid i sju ulike faggrupper, inklusive lederne som følger sitt eget lederprogram, ledet av Erlend Dehlin. De seks andre faggruppene denne gang var:

Dans: skapende dans v/ Maren Wedøe

Musikk 1: pianoorkester v/ Liv Karen Aukner og Anita Haagenrud Wegger

Musikk 2: musikkteknologi v/ Håkon Kvidal

Musikk 3: improvisasjon v/ Guro Gravem Johansen

Teater: fortellerkunst v/ Guri Aasen

Visuell kunst: kunstformidling v/ Brit Sorte

Det sosiale er alltid viktig på ei nettverkssamling. Torsdagens festmiddag med musikalsk forspill er et høydepunkt for mange i så måte. Denne gangen hadde Førde kulturskule påtatt seg både

forspill- og toastmasteroppgaven, og løste oppgavene til manges henrykkelse.

Fagdager neste

Neste post på programmet i Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane nå er fagdager i Volda 23. april. Her tilbys trolig fem-seks ulike kurstilbud. Her kan ansatte ved alle kulturskoler i de to fylkene delta.

7. og 8. mai blir det så ledersamling i Sandane.

tekst: egil hofslie
foto: bård hestnes

imponerte mange: Ansatte ved Førde kulturskule sto for den kunstneriske aperitiffen før festmiddagen.

- Gi sokken plass i kulturskolen

førde: Snart vet ingen hvordan en sokk skal stoppes. Håndverksfaget må inn i kulturskolen.

Det mener en i Midtre Sunnfjord Husflidslag, og laget ber nå kulturskolene i Sunnfjord om å satse på husflid som fag.

- Vi er bekymra over at kunnskap omkring husflid er på vikende front, og at vår tradisjon og kultur innen håndverksfag og husflid får mindre og mindre plass i dagens skoleplaner, sier Maren Erland til avisa Firda. Erland er leder i Midtre Sunnfjord Husflidslag.

Viktig kulturarv kan bli borte

Erland frykter at kommende generasjoner vil mangle grunnleggende kunnskap innen husflid. Ja, hun er sågar redd slike ferdigheter blir helt borte.

- Vi mener at ferdigheter innen strikk, søm og trearbeid - som bygger på tradisjon - bør formidles til kommende generasjoner. Innen flere av disse områdene kan det i dag være vanskelig å finne personer som kjenner teknikkene så godt at de kan lære dem videre, sier Erland til Firda, og vil at kulturskolen skal komme på banen og ta denne oppgaven.

- I første omgang handler dette å skape interesse blant barn og unge for husflidsfag. Klarer vi å få til det, er ikke veien lang til å utvikle nye uttrykk basert på gammel tradisjon. Å mestre slike ferdigheter gir skaperglede. Det er viktig at vi tar vare på tradisjon som gir oss tilhøring og stabilitet i hverdagen, sier Maren Erland.

Hun mener også at det å beherske slike ferdigheter vil skape glede og utvikle kvalitetsbevisste personer, og at det bidrar til god livskvalitet og tilknytning til det området tradisjonen stammer fra.

husflid som kulturskolefag: Maren Erland (t.v.) og Olise Drabløs Velsvik i Midtre Sunnfjord Husflidslag ønsker å få husflid og håndverksfag inn som fag i flere kulturskoler.

- Kjemppebra forslag

førde: Dette er et flott forslag, og helt i tråd med Norsk kulturskoleråds tankegang.

Det sier vikarierende kulturskolekonsulent Oddbjørg Hjelmeland (**bildet**) i Norsk kulturskoleråd Sogn og Fjordane, som også er kulturskolelærer ved

Førde kulturskule. Hun deler fullt ut Midtre Sunnfjord Husflidslags ønske om å få håndverks- og husflidslag inn i flere norske kulturskoler.

Hjelmeland er selv utdannet kunsthåndverker og har undervist i alle trinn i skoleverket samt vært distriktskonsulent for husflid i mange år.

- Her er det snakk om en viktig tradisjonsformidling, en genuin kompetanse som en ikke kan tilegne seg bare gjennom lærerutdanning, sier Hjelmeland. Hun poengterer at lærerutdanninga sliter med å få søkere til kunst- og håndverksutdanninga.

- Dette er et resultat av det jeg vil kalle en nedvurdering av praktisk-estetiske fag. En praktisk grunnkompetanse er i ferd med å bli borte, sier Hjelmeland til avisa Firda.

- De praktisk-estetiske fagene har blitt skubba ut av grunnskolen. Ved å ta de inn i kulturskolen vil en både hindre at kunnskap forsvinner samt at en også vil kunne samle kompetanse, sier Hjelmeland.

tekst: egil hofslø
foto: tone merete lillesvangstu

klissetret hjelper: Piano Helper kan gjøre det enklere å få taket på notelæren. foto: privat

Pianohjelper som letter notelæren

florø: Den er gul og grønn og klistrete og kan gjøre det lettere å lære noter for nybegynnere ved klaviaturet. Musikk lærer Kiril Milchev i Florø er oppfinneren.

“Piano Helper” heter hjelpemiddelet bulgarskfødte Milchev (bildet) har utviklet og patentert i fødelandet. Nå håper han også kulturskoleelever i Norge kan ha glede av Piano Helper.

– Etter lang erfaring med pianoundervisning har jeg opplevd at nybegynnere i pianospill ofte får større eller mindre vanskeligheter med notelære. Vanskelighetene oppstår når tangenter og noter skal knyttes til hverandre. Hver tangent har jo sin note i notesystemet og hver note har en tilsvarende tangent på klaviaturet. Ofte er det vanskelig for elevene å huske navnene til notene, hvor de befinner seg i notesystemet, rekkefølgen og hvilke tangenter de skal spille på når det er fortegn foran, sier Kiril Milchev.

Klistres på tangentene

–Hjelpemiddelet Piano Helper skal festes direkte på klaviaturet som en sticker (et klistremerke). Det er meget oversiktlig og forenkler notelæren. Noteplasseringen i notesystemet, tangentnavnene, fortegn, f- og g-nøklene..., alt ligger på ett og samme notesystem, sier Milchev.

Utvikleren av Piano Helper er til daglig lærer ved Flora kulturskole. Han har sin musikalske utdannelse fra Statens Musikkakademi i Sofia og Musikkpedagogikkakademiet i Plovdiv. Siden har han erfaring som studiomusiker i Radio Sofia og har turnert med en rekke artister i Bulgaria, Russland og flere andre europeiske land.

– Jeg begynte å komponere musikk som 20-åring. Alt fra barnesanger, pianostykker, pop og klassiske verk. Jeg har arbeidet både som pianist og komponist for ungdomsteateret i Sofia, sier Milchev.

Lang fartstid i Norge

Til Norge kom han første gang i 1988, og turnerte i en periode som pianist i et “norskitaliensk” orkester.

– Siden 1999 har jeg jobbet på Flora kommunale kulturskule. For tiden underviser jeg i piano, slagverk og komposisjon. Har også jobbet som kordirigent, repetitør og vokalpedagog, sier Milchev.

Skulle Piano Helper være av interesse for deg, så kan hjelpemiddelet bestilles direkte fra Milchev, som blant annet kan treffes via e-post: kiril.milchev@gmail.com.

Prisen for én stykk Piano Helper skal være 100 kroner eksklusive mva.

tekst: egil hofsl

12 000 kr til gitarer og bassforsterkere

kvalsund: Jubelen er stor i Kvalsund kulturskole. For skolen har fått 12.000 kroner i utviklingsstipend fra musikkfestivalen Fægståkk. Dette er en festival som finner sted midtveis mellom nettopp Kvalsund og Repparfjord i Vest-Finnmark. Pengene skal brukes til musikkutstyr, melder Ságat. Stipendet ble utdelt under Hammerfest-musikernes årsfest i januar. Ved kulturskolen jubles det over at en nå kan gå til innkjøp av nye gitarer og bassforsterkere.

Sirkus Millijossi

molde: Det var sang og teater i herlig blanding da "Sirkus Millijossi" gjestet Nesjestranda. Det var stappfullt i bedehuset da de 30 ungene i Vågsetra barnekor framførte sin forestilling om Sirkus Millijossi. 30 barn i alderen sju til ni år ved Molde kulturskole har øvd en gang i uka siden i fjor høst. Randi Vikhagen har hatt ansvaret for prosjektet. Hver tirsdag i SFO-tida har ungene i Vågsetra barnekor jobbet sammen. På denne forestilling var det også med et band med musikere fra kulturskolen og musikklinja ved Molde vgs.

Slutter som rektor

nøtterøy: Etter åtte år i rektorstolen, tar Torild S. Rosenvinge farvel med Skjærgården kulturskole. Hennes nye jobb er som daglig leder i Norges Musikkorps Forbund region sør. – Jeg hadde ingen planer om å bytte jobb, og det er vemodig å slutte ved kulturskolen. Men så ble jeg oppfordret til å søke lederjobben i NMF sør, og tenkte at det kan være fint med nye impulser og utfordringer, sier 45-årige Rosenvinge fra Teie. Ny rektor ved kulturskolen på Nøtterøy skal være på plass til 1. august. I mellomtiden er Merete Allum konstituert i stillingen.

Ett forsøk til for sirkuslinje

skarnes: Sirkuslinja skulle bli et uvanlig og etterlengtet tilbud ved Skarnes videregående skole i Sør-Odal kommune. Slik gikk det ikke. Det meldte seg bare én søker sist høst. Et liknende tilbud fins bare ett sted i Norge; ved Tromsdalen videregående skole. På Skarnes var det lagt opp til inntil 15 elever på hvert årstrinn, altså 45 inntil elever etter tre år. Linja kunne settes i gang om det hadde kommet 7-8 søkere første året. Rektor ved Skarnes vgs; Lars Grosvold, er innstilt på å gjøre ett nytt forsøk foran kommende skoleår.

Jubilerte med oppsetning

årnes: Nes kulturskole markerte i begynnelsen av februar sitt 35-årsjubileum med oppsetningen "Snøhvit møter Trollmannen fra Oz". 50 skuespillere fra Minateateret og Mikroteateret, samt flere andre av kulturskolens elever, deltok i oppsetningen som ble vist i Nes kulturhus, skriver avisa Raumnes. Manus sto Grete Skrabberud og Stein Larsen for. Anbjørg Borgenholt produserte mens Skrabberud og Ina Solvin instruerte.

Blåser liv i kulturhusplaner

randaberg: – Kulturskoleelevene fortjener en profesjonell scene med skikkelig lyd og lys, sier rektor Sigrid Olsson ved Randaberg kulturskole til Stavanger Aftenblad, og tar sammen med kultursjef Tone M. Haugen til orde for at det bygges et nytt kulturhus i Randaberg sentrum. I dag må randabergelevene ut av kommunen for å kunne stå på en ordentlig scene. Allerede i 1980 var det planer for et kulturhus, men ingen har greid å prioritere penger til å bygge et. Men nå kan det være en lysning. Da kommunestyret vedtok budsjettet for 2009, bevilget det penger til en mulighetsstudie for hele sentrum.

VESTBY TUBA & EUPHONIUM WORKSHOP 2009

11. - 13. SEPTEMBER 2009 Follo Folkehøgskole, Vestby - Akershus

festkonsert-samspill-
jamsession-seminarer-masterclass
jazzkonsert-kirkekonsert-
instrumentutstilling

GJESTEARTISTER/LÆRERKREFTER AV INTERNASJONAL TOPPKLASSE

bl.a. Adam Frey - euphonium Øystein Baadsvik - tuba Lars Andreas Haug - jazztuba

www.tubaeuph-vestby.no

VÅREN 2009

Oslo
Camerata

OSLO CAMERATA

Tirsdag 17. februar kl. 19.30

"Live" i Gamle Logen, Oslo
Gjesteleder: Atle Sponberg.
Vinner av Solistkonkurransen 2009:
Torun Sæter Stavseng, cello
Tangodansere: Frøydis Lilledalen Hauge
og Allan Ettrup Hansen

PROGRAM:
Biber - Kennakis - Bloch - Piazzolla

Onsdag 18. februar kl. 19.30

Asker Kulturhus -
samme utøvere og program

MED TRULS MØRK SOM SOLIST OG LEDER

Onsdag 25. mars kl 19.30

Konserthusserien, Oslo Konserthus

Torsdag 26. mars kl. 20.00

Kulturhuset Banken, Lillehammer

Fredag 27. mars kl 19.30

Hotell Klubben, Tønsberg

PROGRAM: CPE Bach - Haydn - Sibelius -
Sjostakovitsj

Tirsdag 21. april kl 19.30

"Live" i Gamle Logen
Leder: Stephan Barratt-Due
Solist: Ole Eirik Ree, cello

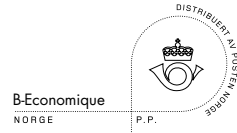
PROGRAM: R. Strauss - Grieg - Leiknes
Thorsen - Paus - Mendelssohn

Fredag 19. juni kl. 19.30

Leder: Stephan Barratt-Due
Åpningkonsert Valdres Sommersymfoni,
Fagernes

PROGRAM: Grieg - Nordheim

Returadresse:
Norsk kulturskoleråd
7491 Trondheim

4SOUND

WWW.4SOUND.NO

DIGITAL MUSIKKUNDERVISNING LYDANLEGG OG INSTRUMENTER VI HAR UTVALGET OG EKSPERTISEN

4SOUND er ditt naturlige valg når det gjelder musikkinstrumenter, uansett om du er nybegynner eller proff! Våre butikker utmerker seg i både varesortiment, kunnskap, service og gode priser, og du nyter godt av at våre butikker er en del av Skandinavias største forhandlerkjede innen musikkinstrumenter.

4SOUND er i dag en unik kapasitet på kunnskap og erfaring innen lyd og musikkutstyr. Til sammen innehar vi spisskompetanse på området som få kan matche.

- › Hjelp til innkjøp av musikkutstyr for bruk i den daglige drift og undervisning.
 - › Planlegging, installasjon og igangsetting av komplekse behov eller totale AV-løsninger.
 - › Grundig innføring i bruk og drift av utstyret.
 - › Tilbud om kurs og seminar
 - › Service og support avtaler.
 - › Fleksible løsninger
 - › Kjøp, leie eller hjelp til finansiering eller leasingavtaler?
- Ønsker du å bli kontaktet? Send en e-post til skole@4sound.no

Her er en oversikt over våre butikker i Norge. Vi sender også varer til alle deler av Norge.

Stavanger:
4Sound Sagevik Musikk
Langgaten 1
4013 Stavanger
Tlf: 40 00 1186

Sandnes:
4Sound Sagevik Musikk
Kvadrat Kjøpesenter
4313 Sandnes
Tlf: 40 00 1186

Bergen:
4Sound Hagstrøm Musikk
Strandgaten 197
5004 Bergen
Tlf: 55 33 77 80

Haugesund:
4Sound Helgelands Musikk
Kirkegaten 133
5527 Haugesund
Tlf: 52 73 30 60

Molde:
4Sound Musikkhuset
Vektergaten 2
6413 Molde
Tlf: 71 21 86 33

Stavanger:
4Sound Musikkcenteret
Rosenkilde gaten 19
4013 Stavanger
Tlf: 51 52 08 97

Oslo:
4Sound Imerslund Musikk
Trondheimsveien 2
0560 Oslo
Tlf: 22 77 80 77

Trondheim:
4Sound Tre'45 Musikk
Fjordgaten 1
7010 Trondheim
Tlf: 92 666 345

Kristiansund:
4Sound Musikkhuset
Langveien 32
6509 Kristiansund
Tlf: 71 67 52 56

Moss:
4Sound Stordahl Musikk
Prinsensgate 5
1500 Moss
Tlf: 69 25 54 42